

Növénytani és madártani adatok a monoki Őr-hegy és Szőlős-hegy területéről*

BARATI SÁNDOR, HUDÁK KATALIN & ÉZSÖL TIBOR

ABSTRACT: The authors publish botanical and ornithological data collected in the Southern foreground of Tokaj-Mountains, on Őr- and Szőlős-hills. These areas are rather vulnerable because they are isolated by the neighboring agricultural fields. The remarkable floristical values of Őr-hill's dry and semi-dry grasslands contain significant populations of *Astragalus excapus*, *Phlomis tuberosa* and *Stipa tirsia*. Not only the flora but the protected avifauna is very interesting especially on Szőlős-hill, where the spontaneously overgrowing vegetation provides excellent nesting sites for Passerines e.g. *Sylvia nisoria*, and along with its broader surroundings are very important feeding places of birds of prey e.g. the strictly protected *Aquila heliaca*. The two sites and the nearby areas are potentially endangered by mining activities, therefore the authors proposed their designation as protected areas.

Bevezetés

A Tokaj-hegység földtörténete során több hullámban lezajlott tűzhányóműködések, majd vulkáni utóműködések a hegység szinte minden területén hasznosításra alkalmas kőzeteket hoztak létre. Emiatt a hegység kiemelkedő természeti értékei mellett számos bányaműködési területe is. A bányavállalkozók további bányanyitási terveit vetítik elő a hegység több pontján kijelölt kutatási területek. A Zempléni-Tájvédelmi Körzetben a bányászat ma már nem lehetséges. Éppen emiatt a bányavállalkozók a tájvédelmi körzeten kívüli területeket kutatják hasznosítható ásványvagyon után és az utóbbi évek jelentős bányanyitásai is a hegység peremi területeire koncentráálódtak.

A Tokaj-hegység magasabb régiói a flóra és fauna tekintetében a kárpáti hegyvidéki hatásokot tükrözi, a hegységperemi alacsonyabb területek, – gyakran egymástól elszigetelt élőhelyei – értékes növény és állatfajok lokális őrzői. A bányászat által veszélyeztetett értékes élőhelyek egyike Monok község határában az Őr-hegy és a Szőlős-hegy. Spontán cserjésedő területeik értékes élőhelyszigetként emelkednek ki a környező mezőgazdasági területek közül.

Monok, Őr-hegy – Szőlős-hegy bányászati kutatási területek

A bányászati kutatási területek Monok település közelében fekszenek, Monoktól ÉK-re. A terület 110–336 m tengerszint feletti magasságú hegységelőtéri dombtság, amely a Tokaj-hegység hegylábi előtere. A felszín több mint 80%-át szarmata riolittufa fedi. A kiemelkedések preparálódott riolit és riodácit kúpok. A kúpok közeit túlnyomórészt áthalmazott piroklasztikum tölti ki. Ásványi nyersanyagai közül jelentős a zeolitos riolittufa, a kaolinos nemesásvány, hidrokvarcit és a bentonitos nemesásvány.

* I. Zemplén-kutató Konferencia, 2006. április 14–15., Tokaj.

Monok – Órhegy bányászati kutatási terület jellemzése

Az Órhegy 278 m legnagyobb magasságú kiemelkedését mezőgazdasági területek határolják. A hegylábi részen fajszegény, és erősen degradáltak tűnő terület leginkább szembetűnő jellegzetessége a sok, ernyőszerűen fejlődő galagonyabokor. E jelenséget az magyarázza, hogy a területet korábban juhlegelőként hasznosították, azonban a termelőszövetkezetek felbomlása után a juhászati ágazat is megszűnt, és a legeltetés abbamaradt. A hegylábi részek nitrogénfeldúsulásait a kiterjedt foltokon megjelenő nagy csalán jelzi.

Ha feljebb indulunk, néhány tíz méter megtétele után a vegetáció jelentősen változik, és elérjük az Órhegy botanikailag legérdekesebb és legértékesebb középső és felső harmadát. A sekély talajréteg alól helyenként kibukkan a vulkáni alapkőzet. Az eredetileg vulkanikus alapkőzetet a jégkorszak idején és azt követően valószínűleg változó vastagságban lösz fedte. A későbbiekben a lösztakaró áthalmazódott, erodálódott és ennek következtében vékonyodott, de jelenlétét a löszpusztarétekre jellemző fajegyüttesek jelzik.

Az Ór-hegy zárt, xerotherm gyepterületein dominálnak a vékonylevelű fűfajok, ezek közül is meghatározó a bázárdás csenkesz (*Festuca rupicola* Heuff.), s jelen van ugyan, de nem meghatározó a fenyérfű. Helyenként nagy területet fed a sarlós gamandor (*Teucrium chamaedrys* L.) és igen jellegzetes sárga színfoltokat képeznek a festő rekettye (*Genista tinctoria* L.) tövek. Ugyancsak kisebb telepeket alkotva jelennek meg a hegyi homokhúr (*Arenaria procera* Spr.) egyedei. A kissé savanyúbb talajon az enyvecske (*Viscaria vulgaris* Bernh.) bibora és a juhsóska (*Rumex acetosella* L.) vörhenyes, kiemelkedő szárai vonják magukra a figyelmet. A terület legnagyobb értéke a több mint ezer tőből álló szártalan csüdfű (*Astragalus excapus* L.) állománya, de nem elhanyagolható a macskahare (*Phlomis tuberosa* L.) és a hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia* Stev.) populációja sem.

Cönológiai felvételezés az *Astragalus excapus*t jellemző élőhelyen

Terület: 2x2 m. Az élőhely jellege: zárt gyepp, melyben ugyan már megjelent a kőkény (*Prunus spinosa*), de a felvétel idején még nem nőtt 50 cm-től magasabbra, így azt is a gypszint fajai közé soroltuk. A kvadrát növényzettel való borítottsága: 90%. Kitétsége: D-DNY, magassága: 264 m

A részletes felvételezés adatai (fajnév és-A-D érték)

Carex humilis Leyss. 3–4; *Festuca rupicola* Heuff. 2–3; *Hieracium pilosella* L. 2–3; *Fragaria viridis* Duch. 2–3; *Astragalus excapus* L. 1–2; *Koeleria cristata* L.(Pers.) +–1; *Festuca valesiaca* Schleich. +–; *Achillea* sp. +–; *Prunus spinosa* L. +–; *Euphorbia seguierana* Necker. +–; *Genista tinctoria* ssp.tinctoria L. +–; *Potentilla anserina* L. +–; *Salvia nemorosa* L. +–; *Salvia pratensis* L. +–; *Plantago media* L. +–; *Filipendula vulgaris* Mönch. +–; *Anthemis tinctoria* L. A; *Medicago falcata* L. A;

A terület jelenleg láthatóan igen fajgazdag, de a legeltetés felhagyása miatt a galagonyabokrok terebélyesednek, s helyenként megjelent a kőkény és a vadrózsa is, melyek terjedése erőteljesebbé válhat a jövőben, veszélyeztetve a jelenlegi állapotot. A területen előforduló további fajok (A vastag betűvel szedett fajok nem védettek, de a területre nézve értékesnek tekinthetők.).

Tudományos név	Magyar név	Védelmi státusz
<i>Acer tataricum</i> L.	Tatárjuhar	
<i>Achillea nobilis</i> L.	Nemes cikafark	
<i>Agrimonia eupatoria</i> L.	Apróbojtorján	
<i>Agropyron intermedium</i> Host.	Deres tarackbúza	
<i>Agropyron repens</i> (L.) P. B.	Közönséges tarackbúza	
<i>Anthericum ramosum</i> W. et K.	Ágas homoki lilium	
<i>Arenaria procera</i> Spr.	Hegyi homokhúr	
<i>Asparagus officinalis</i> L.	Nyúlárnyék	
<i>Aster linosyris</i> L. (Bernh.)	Aranyfűrt	
<i>Astragalus glycyphyllos</i> L.	Édesgyökerű csüdfű	
<i>Asyneuma canescens</i> W. et K.) G. et Sch.	Harangcsillag	V

Tudományos név	Magyar név	Védelmi státusz
<i>Betonica officinalis</i> L.	Bakfű	
<i>Botriochloa ischaemum</i> (L.) Keng.	Fenyérfű	
<i>Carex praecox</i> Schreb.	Korai sás	
<i>Carlina vulgaris</i> L.	Közönséges bábakalács	
<i>Centaurea triumfettii</i> All.	Tarka imola	V
<i>Cerasus fruticosa</i> Pall.	Csepleszmegegy	
<i>Cerintho minor</i> L.	Szeplőlapu	
<i>Chamaecytisus albus</i> (Hacq.) Rothm.	Fehér zanót	V
<i>Cornus sanguinea</i> L.	Veresgyűrű som	
<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	Egybibés galagonya	
<i>Cynoglossum officinale</i> L.	Ebnyelvűfű	
<i>Echium russicum</i> J. F. Gmel.	Piros kígóyszisz	V
<i>Eryngium campestre</i> L.	Mezei iringó	
<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	Farkaskutyatej	
<i>Euphorbia seguierana</i> Necker.	Pusztai kutyatej	
<i>Galium glaucum</i> L.	Szürke galaj	
<i>Galium verum</i> L.	Tejoltó galaj	
<i>Cardaria draba</i> (L.) Desv.	Útszéli zsásza	
<i>Ligustrum vulgare</i> L.	Fagyal	
<i>Nonea pulla</i> (L.) Lam. et DC.	Apácavirág	
<i>Origanum vulgare</i> L.	Szurokfű	
<i>Phlomis tuberosa</i> L.	Macskahere	V
<i>Poa bulbosa</i> L.	Gumós perje	
<i>Quercus pubescens</i> Willd.	Molyhos tölgy	
<i>Ranunculus polyanthemos</i> L.	Sokvirágú boglárka	
<i>Rosa canina</i> L. s. str.	Vadrózsa	
<i>Rosa gallica</i> L.	Parlagi rózsa	
<i>Rumex acetosella</i> L.	Juhsóska	
<i>Stipa tirsia</i> Stev.	Hosszúlevelű árvalányhaj	V
<i>Teucrium chamaedrys</i> L.	Sarlós gamandor	
<i>Thesium linophyllum</i> L.	Lenlevelű zsellérke	
<i>Thymus glabrescens</i> Willd.	Közönséges kakukkfű	
<i>Trifolium montanum</i> L.	Hegyi here	
<i>Verbascum phoeniceum</i> L.	Lila ökörfarkkóró	
<i>Veronica austriaca</i> L. s. str.	Osztrák veronika	
<i>Veronica chamaedrys</i> M. Fischer.	Gamandor veronika	
<i>Viburnum lantana</i> L.	Ostorménfa	
<i>Viscaria vulgaris</i> Bernh.	Enyvesszegfű	

A terület botanikai értéke

A jelzett, nagy egyedszámban előforduló védett növényeken kívül a terület fajgazdagsága a legnagyobb érték.

A mintegy kis szigetként kiemelkedő „hegy” igen fontos propagulumforrás, mely a környező, változó korú felhagyások újránövényesedésében igen fontos szerepet játszhat. Az élőhelyet azonban veszélyezteti a cserjésedés, illetve az akácosodás, és az ezekből adódó degradáció, melyet célszerű lenne lassítani, vagy megállítani.

Védett fajok és becült állomány nagyságuk

<i>Astragalus excapus</i>	Eszmei értéke – 5 000 Ft	>1000 tő, a domb középső harmadában koncentrállódva
<i>Centaurea triumfettii</i>	Eszmei értéke – 5 000 Ft	<100 tő, elszórtan
<i>Chamaecytisus albus</i>	Eszmei értéke – 2 000 Ft	100–500 tő
<i>Echium russicum</i>	Eszmei értéke – 10 000 Ft	<100 tő, elszórtan
<i>Phlomis tuberosa</i>	Eszmei értéke – 5 000 Ft	>100 tő a domb tetején, a magassági ponttól ÉK-re
<i>Stipa tirsia</i>	Eszmei értéke – 5 000 Ft	>1000 tő, a domb DK-i oldalán

***Astragalus excapus* L. – Szártalan csüdfű:** Alacsony, szétterülő növény. Szára nincs, levelei tőállóak, páratlanul szárnyaltak, a levélkék elliptikusak, vagy tojásdadok, 1–2 cm hosszúak és dús szőrűek. A levélnyel gyakran pirosodó. Élénkzsárga virágai max. 2 cm hosszúak, a levelek tövében, igen rövid nyélen, csomóban ülnek. A virágok kocsányosak. Egyik alakjának (f. *caulifer*) a levelei 2–3-cm-es, a virágfejek 6–7 cm-es nyélen is ülhetnek. A vitorla mindig kopasz, a hüvely rövid, tojásdad. Virágzási ideje: május–június. Mészkedvelő, általában kötött talajon, homoki réteken és legelőkön, löszpusztagyepekben, ritkán mészkösztyepréteken található. Eddigi biztos előfordulásai a Tokaj hegységben: Abaujszántó: Süveges tanya, Monok: Kaptár tanya, Felsődobsza, Megyaszó. Veszélyeztetettsége: V:5, H:2, CB, természetvédelmi értéke: 5000 Ft.

Monok – Szőlős-hegy

Az élőhely jellemzése

A Szőlős-hegy az Őr-hegytől délkeletre emelkedik. Legnagyobb tengerszint feletti magassága 272 m. A tető felhagyott szőlős parcelláit valószínűleg a filoxérvész óta nem művelik, s így kellő idő volt azok beerdősülésére. Helyenként a spontán cserjésedés eredményeképpen olyan összefüggő bozótosok alakultak ki, melyek gyalogos számára áthatolhatatlanok. A lejtő felső harmadán cserjések, lejtősztyeppjellegű gyepek és kisebb telepítések mozaikolnak. A három élőhelytípus közül a gyepek a legfajgazdagabbak és másodlagos kialakulásuk ellenére is természetes képet mutatnak. Figyelemre méltó a cseplésmeggy helyenként nagy borítása (fiatalabb felhagyások, erdőszél, gyepszél).

Jellemző fajok

Agropyron intermedium Host.
Agropyron repens (L.) P. B.
***Aster amellus* L.**
Centaurea scabiosa L.
Cerasus fruticosa Pall.
Cornus sanguinea L.
Dorycnium herbaceum Vill.
Festuca rupicola Heuff.
Fragaria viridis Duch.
Hieracium pilosella L.
Inula ensifolia L.
Koeleria cristata L. (Pers.)
Lathyrus latifolius L.
Muscari comosum L.

Peucedanum cervaria L. (Lap.)
Poa angustifolia L.
Prunus spinosa L.
Quercus robur L.
Rosa canina L. s. str.
Rosa pimpinellifolia
Salvia pratensis L.
Salvia verticillata L.
Seseli osseum Cr.
Stachys recta L.
Thymus glabrescens Willd.
Viburnum lantana L.
***Vinca herbacea* W et. K.**
Viola hirta L.

A terület értékei

A fellelt védett fajok száma kevés, állomány nagyságuk az élőhely fragmentáltsága miatt is viszonylag csekély, de előfordulásuk jellemző.

A terület legértékesebb részei, elsősorban fajgazdagságuk miatt, a gyeses területek, melyek fennmaradását erősen veszélyezteti a szukcesszió, jelen esetben a cserjésedést követő erdőszülés.

Védett fajok és becült állomány nagyságuk

<i>Aster amellus</i> L.	Eszmei értéke – 2 000 Ft	100–1000 tő
<i>Vinca herbacea</i> W. et. K.	Eszmei értéke – 2 000 Ft	100–500 tő

Ór-hegy és Szőlős-hegy madártani értékei

A terület több védett értékes és fokozottan védett faj táplálkozóterülete. Közülük is ki kell emelni a ragadozómadarakat. Terepbejárásunk idején mindig megfigyelhettük a terület környékén mozgó parlagi sasokat. A térség és tágabb környezete a sasok egyik jelentős táplálkozóterülete. Valószínűsíthető, hogy a kisebb nagyobb kiterjedésű környező gyepek ürgepopulációi vonzzák a madarakat. Említést érdemel az itt fészkelő fűrj, és karvalyposzáta állomány is. Az Ór-hegy és különösen a Szőlős-hegy spontán cserjésedő területei főleg az énekesek számára jelentenek kiváló búvó és fészkelőhelyet.

Tudományos név	Magyar név	Védelmi státusz	Terület-használat	Terület-használat ideje	Állomány-nagyság
<i>Circaetus gallicus</i>	Kígyászölyv	FV	T	IV–X.	2–3 pd
<i>Circus aeruginosus</i>	Barna rétihéja	V	T	III–X.	2–8 pd
<i>Circus cyaneus</i>	Kékes rétihéja	V	T	X–IV.	1–2 pd
<i>Circus pygargus</i>	Hamvas rétihéja	FV	T	IV–IX.	1–2 pd
<i>Accipiter gentilis</i>	Héja	V	T	Állandó	2–7 pd
<i>Accipiter nisus</i>	Karvaly	V	T	Állandó	2–10 pd
<i>Buteo buteo</i>	Egerészölyv	V	T	Állandó	2–6 pd
<i>Buteo lagopus</i>	Gatyásölyv	V	T	X–III.	1–2 pd
<i>Aquila pomarina</i>	Békászó sas	FV	T	III–X.	2–4 pd
<i>Aquila heliaca</i>	Parlagi sas	FV	T	Állandó	2–5 pd
<i>Falco tinnunculus</i>	Vörös vércse	V	T	Állandó	2–10 pd
<i>Falco columbarius</i>	Kis sólyom	V	T	X–III.	1–2 pd
<i>Falco subbuteo</i>	Kabasólyom	V	T	IV–X.	2–6 pd
<i>Coturnix coturnix</i>	Fűrj	V	K	IV–X.	1–5 pár
<i>Phasianus colchicus</i>	Fácán	–	K	Állandó	15–20 pár
<i>Columba palumbus</i>	Örvös galamb	–	K	II–XI.	1–5 pár
<i>Streptopelia turtur</i>	Vadgerle	V	K	IV–IX.	1–5 pár
<i>Cuculus canorus</i>	Kakukk	V	K	IV–IX.	5–15 pár
<i>Asio otus</i>	Erdei fülesbagoly	V	K	Állandó	1–5 pár
<i>Dendrocopos major</i>	Nagy fakopáncs	V	K	Állandó	1–5 pár
<i>Alauda arvensis</i>	Mezei pacsirta	V	K	II–X.	30–40 pár
<i>Hirundo rustica</i>	Füsti fecske	V	T	IV–IX.	10–20 pd
<i>Delichon urbica</i>	Molnárfecske	V	T	IV–IX.	10–20 pd
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Ökörszem	V	K	Állandó	1–5 pár
<i>Erithacus rubecula</i>	Vörösbecgy	V	K	III–X.	30–50 pár
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Fülemüle	V	K	IV–IX.	1–5 pár
<i>Saxicola torquata</i>	Cigánycsuk	V	K	III–X.	5–15 pár
<i>Turdus merula</i>	Fekete rigó	V	K	Állandó	50–70 pár
<i>Turdus philomelos</i>	Énekes rigó	V	K	III–X.	30–50 pár
<i>Sylvia nisoria</i>	Karvalyposzáta	V	K	IV–IX.	20–30 pár

K: Költőterület, T: Táplálkozó terület, V: védett, FV: fokozottan védett

Tudományos név	Magyar név	Védelmi státusz	Terület-használat	Terület-használat ideje	Állomány-nagyság
<i>Sylvia communis</i>	Mezei poszáta	V	K	IV–IX.	20–30 pár
<i>Sylvia atricapilla</i>	Barátposzáta	V	K	III–X.	30–50 pár
<i>Phylloscopus collybita</i>	Csilpessalpfűzike	V	K	III–X.	15–25 pár
<i>Aegithalos caudatus</i>	Őszapó	V	K	Állandó	1–5 pár
<i>Parus palustris</i>	Barátcinege	V	K	Állandó	1–5 pár
<i>Parus caeruleus</i>	Kék cinege	V	K	Állandó	5–10 pár
<i>Parus major</i>	Szécinege	V	K	Állandó	5–10 pár
<i>Lanius collurio</i>	Töviszűrő gébics	V	K	IV–IX.	25–35 pár
Lanius excubitor	Nagy őrgébics	V	T	IX–IV.	1–5 pd
<i>Garrulus glandarius</i>	Szajkó	–	K	Állandó	1–5 pár
Corvus corax	Holló	V	T	Állandó	2–8 pd
<i>Sturnus vulgaris</i>	Seregély	EU	K	II–XI.	5–10 pár
<i>Passer domesticus</i>	Házi veréb	EU	T	Állandó	10–50 pd
<i>Passer montanus</i>	Mezei veréb	V	K	Állandó	5–10 pár
<i>Fringilla coelebs</i>	Erdei pinty	V	K	Állandó	10–15 pár
<i>Fringilla montifringilla</i>	Fenyőpinty	V	T	IX–IV.	10–50 pd
<i>Carduelis chloris</i>	Zöldike	V	K	Állandó	5–10 pár
<i>Carduelis carduelis</i>	Tengelic	V	K	Állandó	5–10 pár
<i>Carduelis cannabina</i>	Kenderike	V	K	Állandó	5–10 pár
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Süvöltő	V	T	X–III.	5–20 pd
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Meggyvágó	V	K	Állandó	1–5 pár
<i>Emberiza citrinella</i>	Citromsármány	V	K	Állandó	40–50 pár
<i>Miliaria calandra</i>	Sordély	V	K	Állandó	5–10 pár

K: Költőterület, T: Táplálkozó terület, V: védett, FV: fokozottan védett

A területek növénytani és madártani értékeinek bemutatása talán elegendő annak alátámasztására, hogy ilyen antropogén hatások által erősen terhelte környezetben is megőrződhetnek változatos és értékes fajokban gazdag élőhelyek. De a területre nem csak emiatt, hanem azért is szeretnénk felhívni a figyelmet, mert legértékesebb részeit bányászati kutatási terület fedli le. Ha a terület nem szerez valamilyen védettségi státuszt, megmentése igen csak kérdésessé válik.

Irodalom

- BORHIDI A. & SÁNTA A. (1999): Vörös könyv Magyarország növénytársulásairól, TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Bp.
- FEKETE G. et al. (1997): A magyarországi élőhelyek leírása, határozója és a Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer, Magyar Természettudományi Múzeum, Bp.
- HORTOBÁGYI T. & SIMON T. (1981): Növényföldrajz, társulástan és ökológia, Tankönyvkiadó, Bp.
- HORVÁTH F. et al. (1995): Flora adatbázis 1.2, ÖBKI, Vácraátót
- CSORBA P. (1999): Tájszerkezeti változások a Bodrogkeresztúri félmedencében (Tokaj-hegyalja) Földrajzi közlemények CXXIII 3–4. szám pp.: 109–128
- FARKAS S.: (szerk) (1999): Magyarország védett növényei, Mezőgazda, Budapest.
- FEKETE G., MOLNÁR ZS & HORVÁTH F. (szerk.) (1997): Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer II., A magyarországi élőhelyek leírása, határozója és a Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer, Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest

MAROSI S. szerk. (1990): Magyarország kistájainak katasztere I–II. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest
SIMON T. (1992): A Magyarországi edényes flóra határozója (Harasztok – Virágos növények) Tankönyvkiadó, Budapest
Soó R. (1964–1980): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I–VI., Akadémiai Kiadó, Budapest

BARATI Sándor
Zöld Akció Egyesület,
H-3525 MISKOLC,
Kossuth u. 13.
E-mail: barati@greenaction.hu

HUDÁK Katalin
Ökológiai Intézet Alapítvány
H-3525 MISKOLC
Kossuth u. 13.
E-mail: hudak@ecolinst.hu

ÉZSÖL Tibor
H-3778 VARBÓ
Rákóczi u. 85

